

Legislació delegada

Decret legislatiu del 30-5-2018 de publicació del text refós de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars

Vist l'article 59 de la Constitució andorrana, segons el qual, mitjançant una llei, el Consell General pot delegar l'exercici de la funció legislativa en el Govern;

Vista la delegació legislativa a favor del Govern establerta en la disposició final catorzena de la Llei 27/2017, del 30 de novembre, de mesures urgents per a l'aplicació del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006, segons la qual s'encarrega al Govern que publiqui al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el text refós de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, que inclogui les modificacions introduïdes fins llavors en aquesta Llei;

Vist que en compliment del que preveu la disposició final catorzena de la Llei 27/2017, es refon en aquest Decret legislatiu, en primer lloc, el contingut de la Llei 15/2004, en què s'inclouen les modificacions que dimanen de la Llei 27/2013, del 19 de desembre, de modificació de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i de la Llei 27/2017 esmentada; d'altra banda, es reprenen de forma ordenada les disposicions transitòries, derogatòria i finals de la Llei 15/2004 i les disposicions transitòria i finals de la Llei 27/2013, i, al mateix temps, per garantir la claredat en la consulta d'aquest Decret legislatiu i preservar la seguretat jurídica, es fa constar per a cadascuna d'aquestes disposicions de quina de les dos lleis esmentades porta causa;

A proposta del ministre d'Afers Socials, Justícia i Interior, el Govern, en la sessió del 30 de maig del 2018, aprova aquest Decret legislatiu amb el contingut següent:

Article únic

S'aprova la publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra del text refós de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, que entrarà en vigor l'endemà de ser-hi publicat.

Disposició derogatòria

Es deroga el Decret legislatiu del 26-2-2014 de publicació del text refós de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars.

Cosa que es fa pública per a coneixement general.

Andorra la Vella, 30 de maig del 2018

Antoni Martí Petit
Cap de Govern

Text refós de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars

Títol I. Incapacitació i internament de les persones

Capítol primer. Règim jurídic de la incapacitació

Article 1. *Subjectes i causes d'incapacitació*

1. Han de ser incapacitades les persones majors d'edat i els menors emancipats únicament en els casos en què per qualsevol causa es troben en situació habitual de no tenir la potestat d'autogovernar-se.
2. Els menors d'edat no emancipats, si concorre en ells una causa possible d'incapacitat que es creu que pot persistir després de la minoria d'edat, poden ser incapacitats durant el darrer any de la minoria d'edat; en aquest cas la incapacitació produeix els seus efectes a partir de la majoria d'edat.

Article 2. *Legitimació activa*

1. Estan legitimats per promoure la declaració judicial d'incapacitació la mateixa persona interessada, el seu cònjuge o la persona amb la qual ha format una unió estable de parella, els seus descendents, els seus ascendents, els seus germans, el guardador de fet, el Ministeri Fiscal i el ministeri encarregat dels afers socials del Govern.
2. El Ministeri Fiscal sempre ha de ser part dels procediments d'incapacitació des de l'inici.
3. La incapacitació d'una persona menor d'edat no emancipada sols la poden promoure els seus pares si estan habilitats per a l'exercici de la pàtria potestat. Si es dóna lloc a la incapacitació, es prorroga la pàtria potestat per disposició de la Llei quan la persona incapacitada assoleix la majoria d'edat i s'exerceix d'acord amb el que estableix la sentència d'incapacitació i, subsidiàriament, d'acord amb les normes generals sobre la pàtria potestat.
4. Si la demanda d'incapacitació es promou quan la persona interessada ja ha assolit la majoria d'edat, es pot demanar la rehabilitació de la pàtria potestat.

Article 3. *Legitimació passiva*

La persona subjecte del procés d'incapacitació pot comparèixer en el judici amb defensa i representació pròpies, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. En el cas que el Ministeri Fiscal hagi promogut el judici d'incapacitació, la defensa de la persona concernida correspon al defensor judicial que es nomeni o a l'advocat que designi la persona interessada.

Article 4. *Procediment*

1. El procés d'incapacitació s'inicia mitjançant un escrit de demanda adreçat a la Batllia.
2. La demanda ha de consignar la identitat i el lloc on poden ser citats la persona subjecte del procés d'incapacitació, els seus parents més pròxims i el metge tractant, i també ha de designar a les persones proposades per ser titulars de la institució tutelar, indicant la seva idoneïtat. Igualment ha de contenir la motivació necessària d'acord amb la incapacitació sol·licitada, s'hi han de proposar els mitjans de prova oportuns i, en la mesura que sigui possible, ha d'anar acompanyada d'un certificat mèdic relatiu a les capacitats físiques i psíquiques de la persona que es pretén incapacitar i a la necessitat eventual que s'adoptin mesures de protecció provisionals.
3. En el termini de cinc dies hàbils, el batlle notifica personalment la demanda a la persona subjecte del procés d'incapacitació i l'informa del seu contingut i del dret a l'assistència lletrada. La demanda també es notifica al Ministeri Fiscal, llevat que hagi promogut el procés d'incapacitació. Si la persona interessada no està en condicions de nomenar un lletrat o no desitja fer-ho, és defensada pel Ministeri Fiscal o per un defensor judicial en els termes de l'article 3.

4. Durant la tramitació del procediment d'incapacitació, el batlle pot adoptar les mesures escaients per protegir els interessos de la persona que es pretén incapacitar, que són substituïdes per les que estableix la sentència que decreta la incapacitació.

5. Si la demanda de mesures de protecció provisionals es presenta abans de la demanda que inicia el procés d'incapacitació, s'assigna, per torn, al batlle que correspongui, el qual també és competent per tramitar i resoldre el procés d'incapacitació. En el cas que s'adoptin mesures de protecció provisionals, queden sense efecte si en el termini de trenta dies naturals no s'interposa la demanda que dóna inici al procés d'incapacitació. Si les mesures de protecció provisionals se sol·liciten conjuntament amb la demanda que inicia el procés d'incapacitació, o amb posterioritat a aquesta demanda, és competent per resoldre-les el batlle que coneix el procés d'incapacitació.

6. Un cop rebuda la demanda de mesures de protecció provisionals, el batlle convoca les parts, l'advocat o el defensor judicial designats i el Ministeri Fiscal, per a una compareixença conjunta, amb vista a decidir únicament sobre si escau adoptar les mesures sol·licitades. La compareixença s'ha de celebrar dins dels deu dies hàbils següents d'haver presentat la demanda.

7. En l'acte de compareixença, el batlle escolta tots els presents i adopta mitjançant un aute, si escau, les mesures sol·licitades o les que cregui convenients. Aquestes mesures provisionals no són vinculants per a les pretensions respectives de les parts en el procediment d'incapacitació, ni poden prejudicar el que es decideix en la sentència amb la qual finalitza el procés.

8. El batlle ha d'examinar personalment la persona subjecte del procés d'incapacitació, en presència del Ministeri Fiscal i de l'advocat o del defensor judicial designats, a la qual també ha de consultar en relació amb les persones proposades per ser titulars de la institució tutelar. Un cop finalitzada l'exploració de la persona que es pretén incapacitar, i havent escoltat igualment les persones proposades per ser titulars de la institució tutelar i les que el batlle cregui convenient, el Ministeri Fiscal i l'advocat o el defensor judicial, en el cas que no hagin promogut el procés d'incapacitació, poden contestar verbalment la demanda i proposar prova.

9. Sense perjudici de les proves que proposin les parts, el batlle pot acordar, fins i tot d'ofici, la pràctica de tots els mitjans de prova que consideri oportuns tenint en compte les finalitats del procés d'incapacitació. En qualsevol cas, la sentència no pot decretar la incapacitació sense que el batlle hagi encomanat, d'ofici o a instància de part, un dictamen pericial mèdic independent.

10. Després d'haver practicat les proves proposades d'ofici o a instància de part i després que el batlle les hagi acceptades, aquest darrer comunica a les parts, a l'advocat o al defensor judicial designats i al Ministeri Fiscal el contingut de les proves esmentades, i els convoca dins dels deu dies hàbils següents perquè exposin les seves conclusions verbalment.

11. El batlle pot prescindir, excepcionalment, de notificar i informar la persona subjecte del procés d'incapacitació del contingut de la demanda i de la sentència, i de consultar-la en relació amb les persones proposades per ser titulars de la institució tutelar, si conclou raonablement que aquestes actuacions li poden ocasionar un perjudici greu o si del certificat i del dictamen mèdic obrant en autes es desprèn que no està en disposició de prendre'n coneixement. En aquests casos, la demanda i la sentència es comuniquen a l'advocat i al defensor judicial designats i, si escau, a la persona que el batlle entén més indicada a aquest efecte. La mateixa excepció es pot aplicar als tràmits previstos als apartats 6 i 10 d'aquest article.

12. El procés d'incapacitació no pot superar el termini de sis mesos.

13. Els conflictes derivats de la guarda de la persona sotmesa a una institució tutelar, inclòs l'establiment eventual d'un règim de visites i el pagament d'una pensió per a aliments, es resolen en execució de la sentència que decreta la incapacitació, llevat que els titulars de la institució tutelar hagin instat un procediment de separació, divorci, nul·litat del matrimoni o de regulació de mesures paternofilials. El batlle competent pot segregar en el temps les decisions relatives a la guarda, al règim de visites i a la pensió per a aliments.

14. Són nuls la renúncia, l'aplanament i la transacció que recauen sobre les matèries objecte del procés d'incapacitació.

Article 5. Sentència

1. La incapacitació produeix els seus efectes a partir de la fermesa de la sentència que l'estableix, excepte en el supòsit que preveu l'article 1, apartat 2. La sentència ha de determinar el grau i els límits de la incapacitat, la constitució de l'organisme de protecció en funció de la incapacitat establerta, el nomenament de les persones titulars de la institució tutelar, i la procedència o no de l'internament de la persona incapacitada.

2. La sentència és apel·lable a ambdós efectes i no escau la seva execució provisional.

Article 6. Publicitat

1. L'organisme jurisdiccional competent per a l'execució de la sentència d'incapacitació ha de promoure d'ofici la seva inscripció en el Registre Civil el mateix dia en què guanyi fermesa la sentència recaiguda, i ha de practicar el registre d'acord amb les prescripcions legals sobre la matèria d'acord amb el testimoni de la resolució judicial.

2. Els actes realitzats per la persona incapacitada abans de la inscripció de la incapacitació en el Registre Civil no es poden oposar a tercers de bona fe.

Article 7. Posició jurídica de la persona incapacitada

Els actes realitzats per la persona incapacitada que contradiguin el que estableix la sentència que decreta la incapacitació poden ser impugnats a instàncies del seu representant legal, de la mateixa persona incapacitada o dels seus successors, en el termini de caducitat de quatre anys a comptar des de la data en què se celebri l'acte, del dia en què la persona declarada incapaç va recuperar la seva capacitat o de la data de la seva mort.

Article 8. Reintegració de la capacitat

1. Des del moment que desapareix la causa que va determinar la incapacitació, aquesta pot ser revocada o modificada a instàncies de les mateixes persones que segons l'article 2 estan legitimades per promoure la declaració judicial d'incapacitació, de la persona que té la representació legal o la guarda de la persona incapacitada i de la mateixa persona incapacitada, aquesta darrera sols en el cas que hagi obtingut l'autorització judicial corresponent.

2. S'apliquen al procediment de reintegració de la capacitat les previsions que estableix l'article 4.

Article 9. Sentència

1. La sentència que recaigui en el procediment a què es refereix l'article anterior ha d'establir si escau o no revocar la declaració judicial d'incapacitació o, si és el cas, determinar les modificacions corresponents sobre l'extensió i els límits de la incapacitació establerts per la sentència anterior. Els seus efectes es produeixen únicament des de la fermesa de la nova sentència.

2. S'apliquen a la sentència recaiguda en el procediment de reintegració de la capacitat les prevencions de l'article 6 sobre publicitat de la sentència d'incapacitació.

3. La sentència que revoca la que va declarar la incapacitació, o que la modifica de manera que n'amplia o en redueix el grau i els límits, no afecta l'eficàcia dels actes realitzats abans de la fermesa de la sentència revocatòria o modificativa.

Article 10. Manca de capacitat natural

1. Els actes realitzats per una persona que no ha estat incapacitada per sentència, però que es troba en situació de no conèixer el seu significat en el moment de realitzar-los, poden ser impugnats per la mateixa persona mancada de capacitat, pel seu guardador o pel Ministeri Fiscal i, després de la mort de la persona, pels seus hereus, sempre que els hagin ocasionat un perjudici.

2. L'acció impugnatòria caduca als quatre anys a comptar de la data de celebració de l'acte perjudicial.

Capítol segon. Règim jurídic de l'internament

Article 11. *Internament d'urgència*

1. Si per raons d'urgència mèdica una persona que pateix trastorns psíquics ha estat ingressada en una institució adequada en règim tancat, el director del centre on s'ha realitzat l'internament ha d'informar d'aquest fet a la Batllia al més aviat possible i, en qualsevol cas, dins el termini de vint-i-quatre hores, i hi ha d'adjuntar un certificat en el qual expliciti els motius de la urgència, les característiques del trastorn i la necessitat de l'internament.

2. El batlle de guàrdia ha de ratificar o denegar l'internament mitjançant una resolució motivada, dins el termini de vint-i-quatre hores des que ha tingut coneixement de l'internament, o des que pugui examinar personalment la persona ingressada si no ho ha pogut fer abans com a conseqüència de l'estat greu en què es troba, sense que es pugui superar en aquest darrer cas el termini màxim de setanta-dues hores des que el batlle ha conegut l'internament, i amb l'observança en tots els casos dels requisits que estableix l'apartat 3 de l'article següent.

Article 12. *Internament amb finalitats terapèutiques*

1. Excepte el cas previst a l'article anterior, l'internament involuntari amb finalitats terapèutiques d'una persona que pateix trastorns mentals o discapacitats psíquiques en una institució adequada en règim tancat exigeix sempre autorització judicial prèvia motivada.

2. Poden promoure la demanda d'internament i proposar també la institució en la qual es practicarà l'internament les persones que segons l'article 2 estan legitimades a instar la declaració judicial d'incapacitat i, també, el representant legal de la persona incapacitada. La persona que pugui ser internada està legitimada a comparèixer en el procediment amb defensa i representació pròpies i, si no, n'ha d'assumir la defensa el Ministeri Fiscal i, subsidiàriament, el defensor judicial.

3. Abans d'autoritzar o de ratificar l'internament, el batlle ha d'examinar personalment la persona afectada, demanar el dictamen d'un facultatiu designat pel mateix batlle, escoltar el parer de la persona que pugui ser internada, del seu defensor i del Ministeri Fiscal. El batlle pot practicar també qualsevol prova que consideri rellevant i escoltar el parer de les persones que consideri convenient.

4. Sense més tràmits, el batlle dicta aute en el termini més breu possible, contra el qual es pot interposar recurs d'apel·lació a un sol efecte.

Article 13. *Control de l'internament*

1. El batlle que ha decretat l'internament pot sol·licitar d'ofici en qualsevol moment informació sobre la situació personal de l'internat i, en tot cas, l'aute que decreta l'internament imposa als metges que atenen l'internat l'obligació de remetre a la Batllia cada sis mesos un informe sobre la necessitat de mantenir l'internament o no, en base al qual el batlle ha de decretar, després d'examinar personalment l'internat i el dictamen emès per un metge que hagi designat, i després d'escoltar el parer del Ministeri Fiscal, en resolució motivada, si es continua o no l'internament. Així mateix, el tutor o la persona que tingui cura de l'internat poden demanar informació sobre la seva situació.

2. Sens perjudici del que disposa l'apartat anterior, si els metges que atenen l'internat consideren que no cal perllongar l'internament, han de proposar l'alta del pacient i ho han de comunicar a la Batllia, que ha de resoldre en el termini de 24 hores.

3. En qualsevol cas, el recurs a mitjans de contenció física dels internats només es pot fer amb l'aprovació prèvia del metge que l'atén, i després d'haver efectuat una avaluació individual del pacient o, en el cas que no sigui possible, s'ha de posar en coneixement del metge que l'atén, de forma immediata i a l'efecte d'aprovació. La durada de la contenció ha de ser limitada en el temps i la seva prolongació eventual més enllà de dues hores requereix una nova avaluació mèdica del pacient. En tots els casos s'ha de fer constar per escrit l'hora de l'inici i el final de la mesura adoptada, les circumstàncies que hi han donat lloc, la identitat del metge que l'ha aprovat i del personal que l'ha executat i, si escau, la constatació de les lesions causades eventualment al pacient, al metge o al personal que hi ha intervingut.

Article 14. Internament de menors d'edat

L'internament de menors d'edat es fa sempre en un establiment adequat a les seves característiques, amb informe previ dels serveis que atenguin el menor.

Article 15. Internament voluntari

1. L'ingrés voluntari d'una persona major d'edat o emancipada en un centre escaient a la seva situació que es faci en règim de limitació de la seva llibertat, exigeix el seu consentiment per escrit, que pot ser revocat en qualsevol moment.

2. Si la persona que ha ingressat voluntàriament al centre esmentat presenta després indicis de trobar-se en una situació de no poder decidir lliurement la continuació de l'internament, aquest internament sols es pot perllongar si s'obté

l'autorització judicial corresponent, amb aplicació dels requisits que estableix l'article 12.3.

Títol II. Les institucions tutelars

Capítol primer. Disposicions generals

Article 16. Òrgans tutelars

Tenen la condició d'òrgans tutelars els organismes jurisdiccionals, el Ministeri Fiscal, el tutor, el curador i el defensor judicial.

Article 17. Funcions dels organismes tutelars

Els titulars de les institucions tutelars assumeixen unes funcions que han d'exercir de forma personalíssima en interès de la persona sotmesa a tutela o curatela, que tenen com a finalitat en el seu cas la protecció de la persona, la gestió del seu patrimoni i l'exercici dels seus drets.

Article 18. Capacitat

1. Únicament poden ser titulars de les institucions tutelars les persones físiques que estiguin en ple exercici dels seus drets civils i que no incorrin en cap de les causes d'incapacitat o d'inhabilitat que preveuen els articles següents.

2. També poden assumir el càrrec de tutor les persones jurídiques sense ànim de lucre que tinguin per objecte la protecció dels menors i dels incapacitats i estiguin acreditades pel Govern.

Article 19. Causes d'inhabilitat absoluta

No poden ser nomenats per exercir un càrrec tutelar i, si han estat nomenats, han de cessar en l'exercici del càrrec:

- a) Les persones que per resolució judicial han estat privades o suspeses de l'exercici de la pàtria potestat o de la tutela, han estat remogudes d'una tutela o privades de la guarda i educació.
- b) Les persones que compleixen una pena privativa de llibertat i les condemnades per qualsevol delicte, que faci suposar fonamentadament que no desenvoluparan el càrrec tutelar de forma correcta.

Article 20. Causes d'inhabilitat relativa

Tampoc poden ser titulars dels càrrecs tutelars:

- a) Les persones excloses pels pares o pel darrer d'ells que ha exercit la pàtria potestat o per la mateixa persona subjecta a tutela.
- b) Les persones nomenades per a l'exercici d'un càrrec tutelar, així com qualsevol persona que tingui o pugui tenir conflictes d'interessos amb la persona subjecta a tutela o curatela.
- c) La persona que té una enemistat personal manifesta amb el tutelat o sotmès a curatela.

Article 21. *Excuses*

1. Les funcions tutelars constitueixen un deure, excepte per a les persones esmentades en els articles 19 i 20.
2. Poden excusar-se d'acceptar un càrrec tutelar:
 - a) Les persones que han complert l'edat de setanta anys o que pateixen una malaltia o discapacitat greu de caràcter permanent.
 - b) Les persones que no tenen cap relació amb la persona sotmesa a tutela o curatela.
 - c) Les persones l'ocupació professional de les quals pugui afectar el bon exercici de la tutela.

Article 22. *Règim jurídic de les excuses*

1. L'excusa s'ha d'al·legar davant la Batllia en el termini de quinze dies, a comptar del moment en què el designat té coneixença del nomenament.
2. Si la causa que fonamenta l'excusa ha sobrevingut al nomenament, s'ha d'al·legar davant la Batllia en el termini més breu possible; en aquest cas, però, la persona que ha assumit el càrrec tutelar està obligada a exercir les seves funcions mentre no sigui acceptada l'excusa.
3. Quan no s'accepta el càrrec tutelar i es desestima l'excusa que fonamenta la manca d'acceptació, el designat ha d'indemnitzar els danys i perjudicis que es puguin derivar de la demorança del nou nomenament i que se li puguin imputar.

Article 23. *Prohibicions*

Es prohibeix als titulars dels càrrecs tutelars:

- a) La celebració d'actes a títol oneros que tinguin per objecte la transmissió o l'adquisició a favor seu de béns o drets de la persona subjecta a tutela o curatela, amb independència del fet que l'adquisició es faci de forma directa o per mitjà de persona interposada.
- b) Adquirir per ells mateixos o per persona interposada qualsevol dret de crèdit contra la persona sotmesa a la seva tutela o curatela.
- c) Exercir les seves funcions en els actes i en els litigis que la persona sotmesa a tutela o curatela celebri o tingui amb el consort o la persona que ha format una unió estable de parella o amb qualsevol dels parents en línia recta del titular del càrrec tutelar.

Capítol segon. La tutela

Secció primera. Disposicions generals

Article 24. *Persones sotmeses a tutela*

Estan sotmesos a tutela:

- a) Els menors d'edat no emancipats que no estiguin sotmesos a la pàtria potestat.
- b) Els incapacitats per resolució judicial quan la sentència ho hagi establert i en la mesura que ho determini.
- c) Les persones sotmeses a pàtria potestat prorrogada o rehabilitada, en els supòsits que preveuen els apartats 3 i 4 de l'article 2, quan s'extingeixi, llevat que escaigui la constitució d'una curatela.

Article 25. *Titularitat del càrrec*

1. La tutela l'exerceix una o més persones físiques o una sola persona jurídica. En el cas que hi hagi més d'un tutor, tots actuen de forma conjunta, llevat que s'estableixi expressament el contrari en la sentència que decreta la incapacitació. Els desacords entre els tutors s'han de resoldre en el tràmit d'execució de sentència d'incapacitació o en el procediment de jurisdicció voluntària que correspongui i amb l'audiència prèvia dels tutors, del menor si té almenys dotze anys o de la persona incapacitada si té prou coneixement.

2. S'han de nomenar els mateixos tutors per a tots els germans, llevat que per circumstàncies especials s'aconselli nomenar-ne de diversos.

3. La persona que promou el procés d'incapacitació pot sol·licitar el nomenament de tutors substituïts, en cas de vacança en la tutela. En el cas de cessament del tutor, els tutors substituïts exerceixen la tutela fins que el batlle nomeni un nou tutor.

Article 26. *Control de la tutela*

1. La tutela s'exerceix sota la vigilància del Ministeri Fiscal, que actua d'ofici o a instàncies de qualsevol persona interessada.

2. L'autoritat judicial, d'ofici, a instàncies del Ministeri Fiscal o de la persona tutelada pot ordenar en qualsevol moment les mesures que cregui necessàries pel control del bon funcionament de la tutela.

Secció segona. Vocació a la tutela

Article 27. *Autotutela*

1. Qualsevol persona major d'edat, en previsió d'una futura declaració judicial d'incapacitat, pot nomenar en escriptura pública un tutor, la persona o persones que han de substituir-lo, excloure determinades persones de la tutela i establir la remuneració que han de percebre les persones que exerceixen el càrrec.

2. Els nomenaments i les exclusions poden ser impugnades pel cònjuge o la persona que ha format una unió estable de parella, pels descendents i ascendents de la persona que s'autotutela o pel Ministeri Fiscal si en el moment de constituir-se la tutela han sobrevingut circumstàncies que, si la persona interessada hagués tingut en compte, no haurien determinat el nomenament o l'exclusió.

Article 28. *Nomenament pels pares*

1. Mitjançant escriptura pública, testament o codicil, el pare i la mare que estan en ple exercici de la pàtria potestat poden nomenar tutor dels seus fills menors no emancipats, la persona o persones que han de substituir-lo, excloure determinades persones de la tutela i establir la remuneració de les persones que exerceixen el càrrec.

2. En cas de concurrència de nomenaments i d'exclusions fetes pel pare i per la mare, preval el nomenament fet pel pare o la mare que darrerament ha exercit la pàtria potestat.

3. L'organisme jurisdiccional que ha de constituir la tutela, pot prescindir dels nomenaments fets pels pares si considera de forma justificada, que existeix causa suficient per a l'exclusió.

Article 29. *Donacions o disposicions a favor de la persona sotmesa a tutela*

1. La persona que ha fet una donació o una disposició testamentària a favor de qui es troba sotmès a tutela, pot nomenar un administrador dels béns atribuïts i establir les seves facultats, que resten exclosos de les funcions del tutor, excepte en relació amb els actes que excedeixen de les facultats conferides a l'administrador.

2. A manca de previsions establertes pel donant o pel testador, s'apliquen a l'administrador les normes relatives a la tutela.

Article 30. *Nomenament per l'autoritat judicial*

1. Si no arriben a exercir la tutela les persones designades pel tutelat o pels seus pares o no han fet ús de la facultat de nomenar tutor, el nomenament correspon a l'autoritat judicial.

2. L'organisme jurisdiccional nomena tutor la persona que per la seva situació personal i patrimonial i per altres circumstàncies concurrents consideri més apte per a l'exercici de la tutela.

3. L'organisme jurisdiccional fixa també la remuneració que ha de percebre el tutor, en funció del patrimoni de la persona sotmesa a tutela.

Article 31. Tutela privada

1. A petició de la persona que nomena un tutor en previsió d'una futura declaració judicial d'incapacitació, dels pares que en nomenen un per als seus fills menors d'edat per al cas que s'hagi de constituir una tutela, de dos parents en línia recta descendent o ascendent majors d'edat, o d'un d'ells i el consort o la persona que ha format una unió estable de parella amb la persona incapacitada, l'organisme jurisdiccional pot autoritzar la constitució d'un consell de tutela per gestionar una empresa familiar de la qual forma part la persona tutelada, amb la facultat que nomeni un tutor i que en controlï la gestió.

2. El consell de tutela està integrat per un mínim de tres persones i per un màxim de cinc persones que reuneixin els requisits de capacitat que exigeix la llei per a l'exercici del càrrec de tutor, designades per l'organisme jurisdiccional. El consort o la persona que ha format una unió estable de parella pot formar part del consell de tutela.

3. Les persones que formen el consell de tutela han de prestar les garanties que assenyali l'organisme jurisdiccional per tal d'assegurar l'exercici correcte de les seves funcions abans de prendre possessió del càrrec, i tenen dret a percebre la remuneració que fixi l'organisme jurisdiccional que autoritza la constitució del consell de tutela.

4. L'organisme jurisdiccional, a instàncies del Ministeri Fiscal o de les persones indicades en l'apartat 1 d'aquest article, pot decretar l'extinció del consell de tutela si l'interès de la persona tutelada ho exigeix o si els seus membres no compleixen de forma correcta les funcions pròpies del càrrec.

Secció tercera. Constitució de la tutela**Article 32. Legitimació per promoure la seva constitució**

1. Estan obligats a promoure la constitució de la tutela el cònjuge o la persona que ha format una unió estable de parella, els descendents, ascendents i germans de la persona incapacitada, el guardador de fet i la institució que en tingui la guarda; altrament responen dels danys i perjudicis ocasionats a la persona que ha de ser sotmesa a tutela.

2. Les autoritats administratives i judicials que per raó de l'exercici de les seves funcions tinguin coneixement que una persona ha de ser sotmesa a tutela, han de demanar de forma immediata la seva constitució o disposar-la d'ofici.

3. Qualsevol persona que tingui coneixement de la necessitat de constitució d'una tutela, ha de posar-ho en coneixement de l'autoritat judicial o del Ministeri Fiscal.

Article 33. Nomenament

1. La tutela es constitueix per sentència recaiguda en el procés d'incapacitació o per aute recaigut en el procediment de jurisdicció voluntària, en aquest darrer cas amb audiència prèvia del menor si té almenys dotze anys i de les altres persones que el batlle cregui convenient.

2. El batlle dóna possessió del càrrec a la persona que ha d'exercir la tutela en el tràmit d'execució de sentència d'incapacitació, o en el procediment de jurisdicció voluntària esmentat a l'apartat anterior, un cop efectuat el nomenament.

3. Si el tutor anteriorment nomenat cessa en les seves funcions, el nomenament d'un nou tutor s'ha d'efectuar també en el mateix tràmit d'execució de sentència d'incapacitació o en el procediment de jurisdicció voluntària esmentat a l'apartat 1.

Article 34. Publicitat

1. Les resolucions judicials sobre els càrrecs tutelars s'han d'inscriure en el Registre Civil, a instància de l'organisme jurisdiccional que les ha adoptat, mitjançant testimoni de la resolució judicial ferma escaient.

2. Els actes realitzats per la persona sotmesa a tutela abans de la inscripció de la resolució judicial en el Registre Civil no es poden oposar a tercers de bona fe.

Secció quarta. Obligacions del tutor

Article 35. *Inventari*

1. El tutor ha de fer un inventari judicial complet del patrimoni inicial de la persona sotmesa a tutela, encara que existeixi dispensa de prendre inventari, amb intervenció del Ministeri Fiscal i de les persones que el batlle consideri escaient citar, dins els seixanta dies següents a la presa de possessió del càrrec, termini que pot ser objecte de pròrroga judicial per causa justa, fins a un màxim de seixanta dies més. La mateixa obligació ha de complir el tutor respecte als béns que adquireixi posteriorment la persona sotmesa a tutela.

2. Fins després d'haver practicat l'inventari, el tutor sols pot realitzar els actes de gestió que no admetin demora.

Article 36. *Mesures per garantir la gestió del patrimoni*

El tutor està obligat a adoptar les mesures següents amb càrrec al patrimoni de la persona subjecta a tutela:

- a) Invertir els diners que formen part del patrimoni del tutelat, excepte les quantitats necessàries per atendre les despeses ordinàries de la tutela, en dipòsits bancaris, en préstecs amb interès i garantia real o en béns prudencialment segurs.
- b) Dipositar o tenir en lloc segur els valors, les joies, les obres d'art i altres objectes valuosos que formen part del patrimoni del tutelat i posar el fet en coneixement de l'autoritat judicial.
- c) Si en el patrimoni del tutelat s'hi troben títols al portador, el tutor ha de convertir-los en títols nominatius a favor del tutelat, llevat que l'organisme jurisdiccional estableixi una altra garantia.
- d) Convenir una pòlissa d'assegurances per tal de garantir les responsabilitats derivades de l'exercici de la tutela, si el valor del patrimoni és superior a l'equivalent de cent cinquanta vegades el salari mínim mensual.

Article 37. *Obligació de retre comptes*

1. El tutor ha de retre comptes de la seva gestió en qualsevol moment a instàncies de l'autoritat judicial o en els terminis establerts per la resolució judicial que determina la constitució de la tutela i com a mínim s'ha d'efectuar un cop cada any natural.

2. La persona incapacitada, si té prou coneixement i sempre que tingui almenys catorze anys, si es tracta de tutela d'un menor, ha de ser citada a l'acte d'aprovació dels comptes.

Article 38. *Responsabilitats*

1. El tutor ha d'exercir les seves funcions amb la diligència d'un bon pare de família.
2. El tutor respon davant de la persona sotmesa a tutela pels danys i perjudicis ocasionats per l'incompliment o pel compliment defectuós de les seves obligacions en els casos que li siguin imputables.
3. L'acció de responsabilitat prescriu als tres anys, a comptar de l'aprovació dels comptes finals de la tutela.

Secció cinquena. Exercici de la tutela

Article 39. *Tutela del menor*

1. El tutor ha de tenir cura del menor, proporcionar-li aliments i una formació integral i ha d'actuar com a representant legal del tutelat en tots els seus actes civils i de gestió del seu patrimoni, excepte en relació amb els actes que per disposició de la Llei pot realitzar el menor ell mateix.

2. El menor ha d'obeir i respectar el tutor i aquest ha de conviure amb el menor, llevat que per resolució judicial s'autoritzi que el tutelat resideixi en un lloc diferent, amb audiència prèvia del menor si almenys té catorze anys.

3. El tutor ha de consultar el tutelat abans de realitzar actes importants que afectin la seva persona o els seus béns si té coneixement suficient i sempre que tingui almenys catorze anys. L'assentiment del menor subjecte a tutela no allibera el tutor de les seves responsabilitats.

Article 40. *Actes del menor exclosos de la tutela*

Si el tutor permet de forma expressa o tàcita que el menor d'edat però major de setze anys, sotmès a tutela, exerceixi una professió o activitat, el tutelat pot realitzar tots els actes necessaris per a l'exercici regular de la professió o activitat i actuar en relació amb els béns que adquireixi com si hagués obtingut l'habilitació d'edat.

Article 41. *Tutela de la persona incapacitada*

1. El tutor ha de tenir cura de la persona incapacitada, procurar-li aliments i fer tot el que calgui perquè adquireixi o recuperi la seva capacitat i la seva inserció a la societat, gestionar el seu patrimoni, representar-lo excepte en relació amb els actes que pot realitzar ell mateix per disposició de la Llei o de la sentència d'incapacitació i a informar anualment la Batllia de la situació de la persona incapacitada.

2. El domicili de la persona incapacitada és el de la persona titular del càrrec tutelar, llevat que en la constitució de la tutela o per resolució judicial posterior s'hagi disposat altrament.

Article 42. *Autorització judicial*

1. El tutor necessita autorització judicial per:

- a) Disposar dels béns de la persona sotmesa a tutela, excepte els fruits i els béns mobles que no puguin conservar-se.
- b) Repudiar herències deferides al tutelat, acceptar-les sense benefici d'inventari i acceptar liberalitats que comportin gravamen o condició.
- c) Prendre diners en préstec o deixar diners a crèdit en nom de la persona tutelada.
- d) Sotmetre a arbitratge o promoure accions judicials, excepte en aquest darrer cas quan es tracti d'un assumpte urgent, de reclamació de prestacions periòdiques o de pretensions de quantia inferior a l'equivalent de vint vegades el salari mínim mensual.
- e) Atorgar contractes d'arrendament.
- f) Continuar l'explotació d'un establiment comercial o industrial que el tutelat ha rebut per herència o donació i per constituir o adquirir la condició de soci en societats que no limiten la responsabilitat personal dels seus socis.

2. Abans d'atorgar l'autorització, el batlle ha d'escoltar el parer del Ministeri Fiscal i, si ho creu convenient, del tutelat i ha de demanar els informes que cregui oportuns.

Article 43. *Manca d'autorització*

Els actes realitzats pel tutor sense obtenir el requisit de l'autorització judicial prèvia o sense haver-la obtingut amb posterioritat a la realització de qualsevol dels actes que enumera l'article anterior són radicalment nuls.

Secció sisena. Extinció de la tutela**Article 44.** *Causes*

La tutela s'extingeix per:

- a) La majoria d'edat, emancipació o habilitació d'edat del tutelat, llevat que amb anterioritat hagués estat incapacitat judicialment segons l'article 1.2.
- b) L'adopció del tutelat menor d'edat.
- c) Recuperació de la pàtria potestat, si la tutela es va constituir per la seva privació o suspensió.
- d) Mort, declaració de mort o d'absència del tutelat.
- e) Desaparició de la incapacitat o modificació de la sentència de declaració d'incapacitat, quan determina la substitució de la tutela per la curatela o l'extinció de la incapacitat.

Article 45. *Declaració judicial de l'extinció*

1. El tutor i el tutelat han de comunicar en el termini més breu possible a la Batllia la causa que determina l'extinció de la tutela. També pot fer aquesta comunicació qualsevol persona interessada.
2. La resolució judicial que decreta l'extinció de la tutela serà comunicada d'ofici al Registre Civil pel mateix organisme jurisdiccional que l'adopti, de forma posterior i immediata a la fermesa de dita resolució.

Secció setena. Cessament del tutor

Article 46. *Causes*

Són causes que determinen el cessament del tutor en les seves funcions:

- a) La mort, declaració de mort o d'absència del tutor o la dissolució de la persona jurídica que exercia el càrrec.
- b) La incapacitació del tutor després d'haver acceptat el càrrec o l'adveniment d'una causa d'inhabilitació absoluta o relativa pel seu exercici.
- c) La remoció regulada a l'article 48.
- d) L'excusa del tutor admesa per resolució judicial.

Article 47. *Impossibilitat d'exercir el càrrec*

1. El tutor ha de cessar en l'exercici de les seves funcions si, després d'haver acceptat el càrrec, concorre en la seva persona qualsevol de les causes d'incapacitació o d'inhabilitació que preveu la llei o si li és acceptada l'excusa que va al·legar.
2. En aquests casos el tutor té el deure de realitzar els actes indispensables de gestió fins que hagi acceptat el càrrec el nou tutor o fins que s'hagi nomenat un defensor judicial per suplir-lo.

Article 48. *Remoció del tutor*

1. Procedeix decretar la remoció del tutor quan la seva continuïtat en el càrrec es considera contrària als interessos de la persona sotmesa a tutela.
2. La remoció s'estableix per resolució judicial dictada d'ofici o a instàncies del Ministeri Fiscal, del mateix tutelat o de qualsevol altra persona interessada, després d'escoltar el parer del tutor i de les altres persones que el batlle consideri convenient en interès del tutelat.
3. Decretada judicialment la remoció es procedeix de forma immediata a nomenar un altre tutor.

Secció vuitena. Efectes de l'extinció i del cessament

Article 49. *Rendició final de comptes*

1. En acabar la tutela o quan es produeix el cessament de la persona que exercia el càrrec, el tutor ha de retre comptes finals justificats de la seva gestió a la Batllia en el termini de sis mesos, prorrogables per resolució judicial si concorre una justa causa, per un altre període de tres mesos i ha de posar el patrimoni a disposició del tutelat, dels seus hereus o del nou tutor.
2. Si el cessament es produeix per defunció, els hereus del tutor han de retre comptes en els terminis esmentats, que es computen des de l'acceptació de l'herència.

Article 50. *Reclamació de la rendició de comptes*

1. La rendició de comptes pot ser requerida per la persona tutelada, pel seu representat legal o pels seus hereus.
2. L'acció de reclamació prescriu als tres anys a comptar del termini establert per a la rendició.
3. Les despeses necessàries de la rendició de comptes van a càrrec del patrimoni del tutelat.

Article 51. *Aprovació dels comptes*

1. L'autoritat judicial ha de donar o denegar l'aprovació dels comptes després d'haver conferit audiència a la persona tutelada o al seu hereu, al nou tutor, curador o defensor judicial i pot decretar abans de l'aprovació les diligències que consideri pertinents.
2. El ròssec dels comptes finals merita interessos legals a favor del tutor des que ha requerit el pagament a l'obligat, amb el lliurament previ del patrimoni, i si el ròssec és desfavorable al tutor, merita interessos legals des del moment de l'aprovació dels comptes.

Article 52. *Efectes de l'aprovació*

1. L'aprovació dels comptes per l'autoritat judicial no impedeix l'exercici de les accions que recíprocament puguin correspondre, per raó de la tutela, al tutor i al tutelat o als seus hereus.
2. Aquesta acció prescriu al cap de tres anys a comptar de l'aprovació del compte final.
3. Si l'acció de responsabilitat es fonamenta en un fet delictiu, el termini de prescripció és el que estableix la legislació penal pel fet delictiu, si aquest termini és superior al que preveu l'apartat anterior.

Capítol tercer. La curatela

Article 53. *Persones sotmeses a curatela*

Estan sotmeses a curatela:

- a) Les persones menors d'edat emancipades i les que han obtingut l'habilitació d'edat.
- b) Les persones incapacitades per a les quals no es considera escaient la constitució de la tutela.
- c) Les persones declarades pròdigues.
- d) Les persones declarades absents en relació amb els seus interessos patrimonials.

Article 54. *Constitució de la curatela per disposició de la Llei*

L'autoritat judicial pot ordenar la constitució d'una curatela:

- a) Quan es tracta de salvaguardar els interessos d'una persona concebuda.
- b) Quan l'herència es defereix a favor de persones inicialment incertes.
- c) En relació amb les fundacions en període de constitució, si manca el nomenament de persona encarregada de la gestió del patrimoni fundacional.
- d) Per a la gestió de fons de subscripció per a finalitats de beneficència o d'utilitat general de caràcter temporal, quan les persones designades per a la seva gestió no exerceixen les seves funcions.

Article 55. *Normativa aplicable*

Són aplicables a la curatela les disposicions establertes en el capítol anterior per a la tutela, llevat que del text de la Llei se'n dedueixi una altra cosa.

Article 56. *Preexistència de tutela*

Si la persona que ha de ser sotmesa a curatela ha estat abans sota el règim de la tutela, es confereix el càrrec de curador a la persona que ha exercit la tutela, tret que l'organisme jurisdiccional ho disposi altrament.

Article 57. *Curatela dels menors emancipats i habilitats d'edat*

1. La curatela dels menors emancipats i dels habilitats d'edat només s'ha de constituir, a instàncies d'aquests, quan calgui l'assentiment del curador.
2. El menor emancipat o habilitat d'edat necessita l'assentiment del curador:
 - a) Per disposar dels seus béns immobles, establiments mercantils o industrials, drets de propietat intel·lectual o industrial, béns mobles de valor superior a l'equivalent de dues-centes vegades el salari mínim

mensual i per disposar dels valors, accions o participacions socials, excepte quan s'alienen per un valor no inferior al de cotització.

b) Per prendre diners en préstec o deixar diners a crèdit.

c) Per adquirir la condició de soci en societats que imposen una responsabilitat personal dels socis pels deutes socials o per acceptar el càrrec d'administrador en qualsevol tipus de societat.

d) Per renunciar a donacions, crèdits, llegats o per acceptar herències sense el benefici d'inventari.

e) Per garantir obligacions alienes.

Article 58. *Curatela de les persones incapacitades*

1. La curatela de les persones incapacitades per resolució judicial té per objecte complementar la seva capacitat d'obrar. Per tant el curador ha de donar el seu assentiment als actes que determina la resolució judicial que estableix la incapacitació.

2. Si la sentència omet pronunciar-se sobre aquest punt, es requereix l'assentiment del curador en relació amb els actes que esmenten els articles 42.1 i 57.2.

Article 59. *Curatela del pròdig*

1. Estan legitimats per demanar la declaració de prodigalitat únicament el consort o la persona que ha format una unió estable de parella, els descendents i ascendents que perceben aliments del presumpte pròdig o es trobin en situació de poder reclamar aliments i els seus representants legals i, si aquests darrers no ho fan, el Ministeri Fiscal.

2. Si el presumpte pròdig no compareix en el judici, ha de ser defensat pel Ministeri Fiscal i, si aquest ha promogut la demanda, pel defensor judicial.

3. La sentència que declara la prodigalitat determina l'àmbit en el qual el pròdig pot gestionar els seus interessos patrimonials i l'àmbit en el qual necessita l'assentiment del curador que, en qualsevol cas, és necessari pels actes que esmenta l'article 57.2.

Article 60. *Curatela de l'absent*

1. La declaració judicial d'absència d'una persona major d'edat determina que es nomeni un curador que gestioni els seus interessos patrimonials, en la mesura que necessitin ser administrats.

2. La declaració judicial d'absència es tramita pel procediment de jurisdicció voluntària a instàncies del consort o la persona que ha format una unió estable de parella, dels descendents o ascendents de l'absent o del Ministeri Fiscal. El curador assumeix les funcions de conservació, administració i defensa del patrimoni de l'absent i la resta de funcions que li confereixi l'acte de declaració d'absència en atenció a les circumstàncies que concorren en cada cas concret; en qualsevol cas el curador necessita autorització judicial per poder disposar dels béns no consumibles o no deteriorables.

3. La curatela de l'absent s'extingeix per resolució judicial recaiguda quan la persona interessada ja es troba en condicions de gestionar el seu patrimoni i en els casos de mort o de declaració de mort de l'absent.

Article 61. *Conseqüències de la manca d'assentiment*

1. Els actes jurídics realitzats sense l'assentiment del curador quan l'assentiment sigui preceptiu són impugnables a instàncies del mateix curador mentre està vigent el càrrec de la persona subjecta a curatela i, en el cas de la prodigalitat, per les persones que segons l'article 59.1 estan legitimades per demanar la declaració judicial de prodigalitat.

2. L'acció s'ha d'interposar en el termini de tres anys, que en relació amb les persones subjectes a curatela es computen des de la seva extinció.

Capítol quart. El defensor judicial

Article 62. *Procedència del nomenament*

Procedeix el nomenament de defensor judicial en els casos de conflicte d'interessos entre tutor o curador i la persona sotmesa a tutela o curatela, quan no existeix o esdevé inoperant la tutela o la curatela i en els altres casos que preveu la Llei.

Article 63. *Nomenament*

El nomenament de defensor judicial es fa en autèntic dictat en procediment de jurisdicció voluntària d'ofici o a instàncies del Ministeri Fiscal, del tutor o curador o de qualsevol persona legitimada per comparèixer en judici i ha de recaure en la persona que l'organisme jurisdiccional considera més escaient per a l'exercici del càrrec, en atenció a les circumstàncies que determinen el seu nomenament.

Article 64. *Funcions*

L'actuació del defensor judicial s'ha de concretar a l'acte o actes que n'han determinat el nomenament i ha de retre comptes de la seva gestió a l'autoritat judicial una vegada acabada.

Títol III. Aplicació de la normativa andorrana

Article 65. *Dret internacional privat*

1. Les institucions protectores de les persones mancades de capacitat d'autogovern es regulen per la Llei nacional de la persona incapacitada. Tanmateix, si no s'acredita la Llei nacional de la persona incapacitada, s'aplica la Llei andorrana.

2. Les mesures provisionals o urgents de protecció que escaigui adoptar en relació amb una persona incapacitada estan sotmeses a les prescripcions de la Llei de la seva residència habitual.

3. Les formalitats i els procediments sobre constitució de les institucions protectores a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article que requereixin intervenció d'autoritats judicials o organismes administratius andorrans es regulen, en tot cas, per la Llei andorrana.

Disposició transitòria primera (Llei 15/2004)

Els titulars dels organismes tutelars constituïts abans de la vigència d'aquesta Llei conserven els seus càrrecs, però se sotmeten, pel que fa al seu exercici, a les disposicions de la Llei.

Disposició transitòria segona (Llei 15/2004)

El càrrec de representant de l'absent, constituït segons la normativa anterior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, s'ha d'exercir d'acord amb les normes establertes per a la curatela.

Disposició transitòria (Llei 27/2013)

Les normes de procediment que preveu aquesta Llei seran d'aplicació als processos que s'iniciïn a partir de la data que entri en vigor.

Sense perjudici de l'anterior, qui hagi instat un procediment en el moment d'entrar en vigor la present Llei podrà iniciar en el termini de sis mesos un nou procediment quedant exonerat del pagament de les taxes judicials.

Disposició derogatòria (Llei 15/2004)

Resten derogats el Decret del 18 de juliol de 1973 sobre curadoria dels menors, l'apartat V-TUTELA del Decret del 15 de novembre de 1975, els articles 44 a 49 de la Llei qualificada d'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, l'article 22 de la Llei del 17 d'octubre del 2002 de garantia dels drets de les persones amb discapacitat i totes les altres disposicions anteriors que s'oposin als preceptes d'aquesta Llei.

Disposició final primera (Llei 15/2004)

Les garanties establertes en aquesta Llei s'apliquen als internaments i altres mesures de protecció decretades amb anterioritat a la seva vigència.

Disposició final segona (Llei 15/2004)

La present Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Disposició final primera (Llei 27/2013)

S'encomana al Govern que, en el termini màxim d'un mes des de l'entrada en vigor de la Llei, publiqui al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el text de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars que inclogui les modificacions introduïdes en aquesta Llei.

Disposició final segona (Llei 27/2013)

Aquesta Llei entrarà en vigor al cap de quinze dies de ser publicada al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.